

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu III Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Paweł Spaleniak

Sędziowie: SSO Tomasz Borowczak (spr.)

SSO Mariola Skiers

Protokolant: prot. sąd. Damian Anioł

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – Anny Ockert

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 31 marca 2014 roku

sprawy z wniosku **J. B.**,

o odszkodowanie za tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 13 września 2012 roku do dnia 12 listopada 2012 roku w sprawie Sądu Rejonowego w Pile, sygn. akt II K 1012/12

1. na podstawie art. 555 k.p.k. wniosek oddała,
2. na podstawie art. 554 § 2 k.p.k. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa,
3. na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.) w zw. z § 14 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu na rzecz adw. P. W. kwotę 147,60 zł, w tym 23 % podatku VAT, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego z urzędu.

SSO Tomasz Borowczak SSO Paweł Spaleniak SSO Mariola Skiers

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 27 stycznia 2014 roku, złożonym w administracji aresztu śledczego w Z. w dniu 28 stycznia 2014r. (vide: k.4) J. B. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kwoty w łącznej wysokości 30.000,00 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 13 września do dnia 13 listopada 2012 roku w sprawie prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Pile.

W uzasadnianiu wnioskodawca podał, iż na skutek tymczasowego aresztowania nastąpiło pogorszenie stanu jego zdrowia fizycznego oraz psychicznego. J. B. zaznaczył, iż z powodu zastosowania tymczasowego aresztowania przepadł mu termin operacji przepukliny.

Na rozprawie w dniu 31 marca 2014 roku pełnomocnik J. B. zmodyfikował wniosek domagając się na rzecz swojego Mandanta zasądzenia kwoty 6.000 zł tytułem odszkodowania oraz kwoty 24.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Na rozprawie w dniu 31 marca 2014 roku prokurator podniósł zarzut przedawnienia, wnosząc o oddalenie wniosku.

Pełnomocnik J. B. wskazał, iż podniesienie zarzutu przedawnienia jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 września 2012 roku o godzinie 11.15 wnioskodawca J. B. został zatrzymany przez funkcjonariuszy Posterunku Policji w S..

Postanowieniem z dnia 13 września 2012 roku J. B. postawiono zarzut popełnienia czynu z art. 207 § 1 k.k., polegającego na tym, że w okresie od stycznia 2009 roku do 12 stycznia 2012 roku w (...), gmina S., pow. (...) znęcał się psychicznie i fizycznie nad żoną K. B. (1) i córką K. B. (2), w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu bez żadnego powodu wszczynał awantury domowe, podczas których wyzywał je słowami wulgarnymi i obelżywymi, groził im pozbawieniem życia i pobiciem, bił, popychał, szarpał, pluł, rzucał przedmiotami, niszczył wyposażenie domu.

Następnie, postanowieniem z dnia 14 września 2012 roku, sygn. akt II Kp 461/12, Sąd Rejonowy w Pile zastosował wobec wnioskodawcy środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania na okres trzech miesięcy tj. od dnia 13 września 2012 roku do dnia 13 grudnia 2012 roku, sygn. akt II Kp 416/12. J. B. został osadzony w Areszcie Śledczym w Z..

W dniu 28 września 2012 roku w sprawie o sygn. akt IV Kz 579/12, Sąd Okręgowy w Poznaniu utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie w przedmiocie zastosowania tymczasowego aresztowania z dnia 14 września 2012 roku.

W dniu 2 listopada 2011 roku do Sądu Rejonowego w Pile wpłynął akt oskarżenia przeciwko J. B., który stanął pod zarzutem popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 §2 k.k..

W dniu 12 listopada 2012 roku, w trakcie trwania tymczasowego aresztowania wprowadzono wnioskodawcy do wykonania karę 5 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Pile z dnia 25 maja 2010 roku w sprawie II K 325/10.

Postanowieniem z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt II Kp 1012/12, Sąd Rejonowy w Pile uchylił stosowany wobec J. B. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Pile z dnia 12 grudnia 2012 roku, sygn. akt II K 1012/12, wnioskodawca został uniewinniony od popełnienia zarzuconego mu czynu. Na ogłoszeniu wyroku obecny był J. B., który został przez sąd pouczony o sposobie i terminie odwołania.

W dniu 17 grudnia 2012 roku do Sądu Rejonowego w Pile wpłynął wniosek prokuratora o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 12 grudnia 2012 roku w sprawie II K 1012/12.

Wyrok Sądu Rejonowego w Pile z dnia 12 grudnia 2012 roku, sygn. akt II K 1012/12 uprawomocnił się z dniem 17 stycznia 2013 roku.

W dniu 28 stycznia 2014 roku J. B. w administracji Aresztu Śledczego w Z. złożył wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od dnia 13 września do dnia 13 listopada 2012 roku zastosowane wobec niego w sprawie II K 1012/12.

Przed zatrzymaniem w dniu 13 września 2012 roku wnioskodawca miał wyznaczony termin operacji przepukliny w Szpitalu (...) w P. na dzień 19 listopada 2012 roku. J. B. zakład karny opuścił w dniu 23 lutego 2013 roku. Natomiast od dnia 20 stycznia 2014 roku wnioskodawca odbywa kolejną karę pozbawienia wolności. J. B. był sześciokrotnie karany sądownie.

Na rozprawie w dniu 31 marca 2014 roku prokurator podniósł zarzut przedawnienia roszczeń zgłoszonych przez J. B., wskazując, iż termin do złożenia wniosku w tym przedmiocie rozpoczął swój bieg od dnia uprawomocnienia się wyroku Sądu Rejonowego w Pile z dnia 12 grudnia 2012 roku, sygn. akt II K 1012/12, tj. od dnia 17 stycznia 2013 roku.

Dowody: częściowo zeznania wnioskodawcy J. B. (k. 41-43 akt), koperta (k. 4 akt), pismo z Zakładu Karnego w C. z dnia 13 marca 20014 roku (k. 32 akt) oraz dokumenty zgromadzone w aktach sprawy II K 1012/12, w szczególności: protokół zatrzymania z dnia 13 września 2012 roku (k. 20 akt), postanowienie z dnia 14 września 2012 roku, sygn. akt II Kp 461/12, Sądu Rejonowego w Pile (k. 38-39 akt), postanowienie z dnia 28 września 2012 roku, sygn. akt IV Kz 579/12, Sądu Okręgowego w Poznaniu (k. 213 akt), akt oskarżenia z dnia 31 października 2012 roku (k. 114-115 akt), świadectwo lekarskie (k. 127 akt), skierowanie do szpitala (k. 131 akt), informacja ze szpitala (k. 132 akt), postanowienie z dnia 13 listopada 2012 roku, sygn. akt II Kp 1012/12, Sądu Rejonowego w Pile (k. 140 akt), zawiadomienie o wykonaniu kary wobec tymczasowego aresztowanego (k. 157 akt), protokół rozprawy z dnia 12 grudnia 2012 roku (k. 200-202 akt), wyrok Sądu Rejonowego w Pile z dnia 12 grudnia 2012 roku, sygn. akt II K 1012/12 (k. 203 akt), karta karna (k. 146 akt).

Sąd uznał za wiarygodne zeznania **wnioskodawcy J. B.**, w części dotyczącej faktu zatrzymania w dniu 13 września 2012 roku, przebiegu tymczasowego aresztowania oraz postępowania w sprawie II K 1012/12 bowiem okoliczności te zostały potwierdzone zarówno przez dokumenty zgromadzone w aktach sprawy II K 1012/12, w szczególności: protokół zatrzymania z dnia 13 września 2012 roku, postanowienie o przedstawieniu zarzuty z dnia 13 września 2012 roku, postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania z dnia 14 września 2012 roku, sygn. akt II Kp 461/12, postanowienie o uchyleniu tymczasowego aresztowania z dnia 13 listopada 2012 roku oraz zawiadomienie o wykonaniu kary wobec tymczasowego aresztowanego. Sąd dał wiarę zeznaniom J. B. również w zakresie, w którym opisał stan zdrowia oraz przebieg leczenia bowiem znalazły one odzwierciedlenie w dokumentacji medycznej zgromadzonej w sprawie II K 1012/12, w szczególności w świadectwie lekarskim z dnia 2 listopada 2012 roku (k.127 akt) i skierowaniu do szpitala z dnia 23 kwietnia 2012 roku, z której wynikało, iż wnioskodawca cierpiał na przepuklinę i miał wyznaczony termin operacji w Szpitalu (...) w P. na dzień 19 listopada 2012 roku. Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy, w których podał, iż wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe w sprawie II K 1012/12 nadał w Areszcie Śledczym w Z. w dniu 28 stycznia 2012 roku bowiem było to zgodne z datą widniejącą na kopercie (k. 4 akt).

Sąd odmówił wiary zeznaniom J. B. jedynie w zakresie, w którym przedstawił powody niedotrzymania terminu określonego w art.555 k.p.k., wskazując, iż nie znał treści tego przepisu, a radca prawny, z którego porady korzystał w przedmiocie roszczeń związanych z niesłusznym tymczasowym aresztowaniem w sprawie II K 1012/12, nie poinformował go o upływie terminu. W ocenie Sądu trudno uwierzyć w to, iż radca prawny nie zwrócił wnioskodawcy uwagi na tak kluczową kwestię jaką jest termin do złożenia wniosku. Nadto, nie sposób wytłumaczyć faktu, nieznaności przez wnioskodawcę akurat treści artykułu 555 k.p.k. bowiem w założonym wniosku o zadośćuczynienie i odszkodowanie powołuje na art. 552 § 1 k.p.k. oraz art. 259 § 1 k.p.k., co świadczy, iż posiadał podstawową wiedzę w tym zakresie.

Za w pełni przydatne Sąd uznał zgromadzone w sprawie dowody z dokumentów. Zostały one sporządzone w wymaganej formie, przez uprawnione do tego podmioty, w granicach ich kompetencji. Ich autentyczności oraz prawdziwości treści w nich zawartych nie kwestionowała żadna ze stron, a i Sąd przez wzgląd na wyżej podane cechy tychże dokumentów nie uznał za konieczne czynienia tego z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniosek J. B. podlegał oddaleniu.

Zgodnie z art.555 k.p.k. roszczenia przewidziane z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania przedawniają się po upływie roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

Wobec zgłoszenia przez prokuratora zarzutu przedawnienia Sąd był zobligowany w pierwszej kolejności do zbadania sprawy pod kątem podniesionego zarzutu.

Roczny termin przedawnienia, przewidziany w art.555 k.p.k., ma charakter cywilnoprawny, co powoduje, iż do jego obliczenia mają zastosowanie przepisy prawa cywilnego. Kwestia przedawnienia roszczeń została w sposób wyczerpujący uregulowana w przepisach kodeksu cywilnego w art.117 k.c. – 125 k.c..

W przedmiotowej sprawie orzeczeniem kończącym postępowanie, w trakcie którego wobec wnioskodawcy zostawano w okresie od dnia 13 września 2012 roku do dnia 12 listopada 2012 roku tymczasowe aresztowanie, był wyrok Sądu Rejonowego w Pile z dnia 12 grudnia 2012 roku, sygn. akt II K 1012/12. W związku z tym roczny termin do zgłoszenia roszczeń z tytułu niesłusznego tymczasowego aresztowania określonych w art.552 k.p.k. rozpoczął swój bieg od dnia uprawomocnienia się wyżej wskazanego orzeczenia.

Termin ten nie uległ zawieszeniu bądź przerwaniu bowiem okoliczności koniczne do zawieszenia oraz przerwania biegu terminu przedawnienia zostały taksatywnie wymienione w art.121 k.c. oraz art.123 k.c. Zgodnie z treścią art.123 k.k. bieg przedawnienia przerywa się jedynie: przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje oraz przez wszczęcie mediacji.

Z uwagi na cywilnoprawny charakter terminu określonego w art.555 k.p.k. w przypadku zgłoszenia żądania po jego upływie, do oddalenia wniosku nie wystarczy sam fakt podniesienia przez prokuratora zarzutu przedawnienia. Koniecznym warunkiem jest również uznanie, iż podniesienie tego zarzutu nie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, a zatem należy dokonać jego oceny przez pryzmat art.5 k.c. W orzecznictwie dominuje pogląd, iż przekroczenie terminu może być usprawiedliwione jedynie poważnymi przeszkodami jak np. choroba, pobyt za granicą, czy uzyskanie informacji o powstaniu prawa do odszkodowania już po tym terminie.

W przedmiotowej sprawie wyrok Sądu Rejonowego w Pile z dnia 12 grudnia 2012 roku, sygn. akt II K 1012/12, uprawomocnił się w dniu 17 stycznia 2013 roku, a zatem przedmiotowy termin zaczął biec od tego dnia, upływając z dniem 17 stycznia 2014 roku. Natomiast, J. B. wniósł wniosek w dniu 28 stycznia 2014 roku, bowiem w odniesieniu do osoby pozbawionej wolności termin jest zachowany, jeżeli przed jego upływem pismo zostało złożone w administracji odpowiedniego zakładu karnego (art. 124 k.p.k.). W tym przypadku wnioskodawca złożył pismo w administracji Aresztu Śledczego w Z. w dniu 28 stycznia 2014 roku.

Nie ulega wątpliwości, iż osoba, co do której stosowany był środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, ma prawo ubiegać się o odszkodowanie, jeśli tylko środek ten był niewątpliwie niesłuszny (art.552§4 k.p.k.). W tej sytuacji jest to niezależne od wyniku prowadzonego przeciwko oskarżonemu postępowania, o ile tylko stosowanie tymczasowego aresztowania nastąpiło z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k.. Nie wydaje się zasadne w takim przypadku pozbawiać ochrony płynącej z art. 5 k.c. W ocenie Sądu należy mieć jednak na uwadze przyczyny niezachowania danego terminy przez J. B.. Nie sposób uwierzyć w to, iż radca prawny, z którego porady wnioskodawca miałby korzystać w listopadzie 2013 roku nie poinformował go o tak elementarnej kwestii jaką jest upływ terminu do złożenia wniosku. Nadto, nie sposób wytłumaczyć faktu, niezajomości przez wnioskodawcę akurat treści artykułu 555 k.p.k. bowiem w założonym wniosku o zadośćuczynienie i odszkodowanie powołuje na art. 552 § 1 k.p.k. oraz art.259 § 1 k.p.k., co świadczy, iż posiadał podstawową wiedzę w tym zakresie.

Dla złożenia wniosku o odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie nie były konieczne dodatkowe dokumenty, a wnioskodawca nie wskazał żadnych okoliczności, które uniemożliwiłyby mu złożenie wniosku w wymaganym prawem terminie.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż zarzut przedawnienia jest zasadny.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 555 k.p.k. Sąd wniosek J. B. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne tymczasowe aresztowanie oddalił.

Podstawę orzeczenia o kosztach procesu stanowił art. 554 § 2 k.p.k.

Sąd na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1058 ze zm.) w zw. z § 14 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu na rzecz adw. P. W. kwotę 147,60 zł, w tym 23 % podatku VAT, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z urzędu.

SSO Tomasz Borowczak SSO Paweł Spaleniak SSO Mariola Skiers

ZARZĄDZENIE

Proszę:

1. odnotować w kontrolce uzasadnień,
2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć:
 - pełnomocnikowi wnioskodawcy adw. P. W.
 - wnioskodawcy z pouczeniem (jako wniosek o uzasadnienie należy potraktować jego pismo złożone w dniu 4 kwietnia 2014r.
3. przedłożyć za 14 dni od doręczenia lub z apelacją.

Poznań, dnia 15 kwietnia 2014 roku

SSO Tomasz Borowczak